

УНИВЕРЗИТЕТ „ГОЦЕ ДЕЛЧЕВ“ – ШТИП
ФИЛОЛОШКИ ФАКУЛТЕТ

ISSN 1857-7059

ГОДИШЕН ЗБОРНИК
2013
YEARBOOK
2013

ГОДИНА 4

VOLUME IV

GOCE DELCEV UNIVERSITY – STIP
FACULTY OF PHILOLOGY

**ГОДИШЕН ЗБОРНИК
ФИЛОЛОШКИ ФАКУЛТЕТ
YEARBOOK
FACULTY OF PHILOLOGY**

За издавачот

проф. д-р Јованка Денкова

Издавачки совет

Проф. д-р Саша Митрев
Проф. д-р Блажо Боев
Проф. д-р Лилјана Колева Гудева
Доц. д-р Јованка Денкова
Доц. д-р Махмут Челик
Доц. д-р Ранко Младеноски
М-р Ристо Костуранов

Редакциски одбор

Проф. д-р Виолета Димова
Вонр. проф. Луси Караниколова
Доц. д-р Толе Белчев
Доц. д-р Билјана Ивановска
Доц. д-р Јованка Денкова
Доц. д-р Марија Леонтиќ
Доц. д-р Марија Кусевска
Доц. д-р Марија Кукубајска
Виш лектор м-р Снежана Кирова
М-р Весна Коцева

Главен уредник

Доц. д-р Билјана Ивановска

Одговорен уредник

Доц. д-р Нина Даскаловска

Јазично уредување

Даница Гавриловска-Атанасовска
(македонски јазик)
Доц. д-р Марија Кукубајска
(англиски јазик)

Техничко уредување

Славе Димитров, Благој Михов

Печати

Печатница „2-ри Август“ - Штип
Тираж - 300 примероци

Редакција и администрација
Универзитет „Гоце Делчев“ - Штип
Филолошки факултет
ул. „Крсте Мисирков“ 10А
п. фах 201, 2000 Штип
Р. Македонија

Editorial board

Prof. Sasa Mitrev, Ph.D.
Prof. Blazo Boev, Ph.D.
Prof. Liljana Koleva – Gudeva, Ph.D.
Ass. Prof. Jovanka Denkova, Ph.D.
Ass. Prof. Mahmut Chelik, Ph.D.
Ass. Prof. Ranko Mladenovski, Ph.D.
Risto Kosturanov, M.Sc.

Editorial staff

Prof. Violeta Dimova, Ph.D.
Asoc. Prof. Lusi Karanikolova Ph.D.
Ass. Prof. Tole Belcev, Ph.D.
Ass. Prof. Biljana Ivanovska, Ph.D.
Ass. Prof. Jovanka Denkova, Ph.D.
Ass. Prof. Marija Leontic, Ph.D.
Ass. Prof. Marija Kusevska, Ph.D.
Ass. Prof. Marija Kukubajska Ph.D.
Lecturer Snezana Kirova, M.A.
Vesna Koceva, M.A.

Managing editor

Ass. Prof. Biljana Ivanovska, Ph.D.

Editor in chief

Ass. Prof. Nina Daskalovska, Ph.D.

Language editor

Danica Gavrilovska–Atanasovska
(Macedonian)
Ass. Prof. Marija Kukubajska, Ph.D.
(English)

Technical editor

Slave Dimitrov, Blagoj Mihov

Printing

„Vtori Avgust“ - Stip
Printing No 300

Address of editorial office

Goce Delcev University–Stip
Faculty of Philology
Krste Misirkov 10A
PO box 201, 2000 Stip
R. of Macedonia

СОДРЖИНА CONTENT

д-р Билјана Ивановска д-р Јаготка Стрезовска СИНТАКСИЧКАТА СТРУКТУРА НА ГЛАГОЛИТЕ СО ПРИЗНАКОТ „ЕМОЦИОНАЛНОСТ“ ВО ГЕРМАНСКИОТ И ВО МАКЕДОНСКИОТ ЈАЗИК Бiljana Ivanovska, Ph.D. Jagotka Strezovska, Ph.D. THE SYNTACTIC STRUCTURE OF THE VERBS WITH THE FEATURE “EMOTIONALITY” IN THE CONTEMPORARY GERMAN AND MACEDONIAN LANGUAGE	7
д-р Билјана Ивановска д-р Нина Даскаловска ПРЕГЛЕД И КЛАСИФИКАЦИЈА НА ГЛАГОЛИТЕ ШТО ИСКАЖУВААТ ПСИХИЧКА СОСТОЈБА ВО ГЕРМАНСКИОТ И ВО МАКЕДОНСКИОТ ЈАЗИК Бiljana Ivanovska, Ph.D. Nina Daskalovska, Ph.D. OVERVIEW AND CLASSIFICATION OF VERBS EXPRESSING PSYCHOLOGICAL STATE IN CONTEMPORARY GERMAN AND MACEDONIAN LANGUAGE	15
д-р Дејан Методијески Костадин Голаков КУРСЕВИТЕ ЗА СТРАНСКИ ЈАЗИЦИ КАКО ФАКТОР ЗА ПРОДОЛЖУВАЊЕ НА ТУРИСТИЧКАТА СЕЗОНА Dejan Metodijeski, Ph.D. Kostadin Golakov FOREIGN LANGUAGE COURSES AS A FACTOR FOR PROLONGATION OF THE TOURIST SEASON	23
м-р Ева Ѓорѓиевска КОНЦЕПТОТ НА НАРАТИВЕН ИДЕНТИТЕТ КАЈ ПОЛ РИКЕР И НЕГОВАТА ПРИМЕНЛИВОСТ НА ДЕЛОТО НА МАРСЕЛ ПРУСТ Eva Gjorgjievсka, M.A. THE CONCEPT OF NARRATIVE IDENTITY IN PAUL RICOEUR AND ITS APPLICABILITY ON MARCEL PROUST’S WORK	29
доц. д-р Фадил Хоџа СУЛТАНИ ПОЕТИ ОД 16 ВЕК И НИВНАТА ПОЕЗИЈА Fadil Hodza, PhD SULTANS POETS IN THE XVI CENTURY AND THEIR POETRY	39
Ивана Митева ПРИЧИНИ ЗА КОРИСТЕЊЕ ТЕХНОЛОГИЈА ВО НАСТАВАТА ПО АНГЛИСКИ ЈАЗИК Ivana Miteva REASONS FOR USING TECHNOLOGY IN THE ENGLISH LANGUAGE CLASSROOM	49

- м-р Јане Јованов**
ЛИНГВИСТИЧКИОТ РЕЛАТИВИЗАМ ПРЕКУ ПРЕГЛЕДОТ НА
ЕУФЕМИЗМИ И ПРИНЦИПИТЕ НА НОВОГОВОРОТ ВО „1984“
Jane Jovanov, M.A.
LINGUISTIC RELATIVISM THROUGH A REVIEW OF
EUPHEMISMS AND THE PRINCIPLES OF NEWSPEAK IN “1984” 55
- проф. д-р Блаже Китанов**
РАСКАЗИТЕ И ПАТОПИСИТЕ НА АЦО ШОПОВ
Ph.D Blaze Kitanov
STORIES AND TRAVELOGUE NOTES OF ACO SHOPOV 63
- д-р Ранко Младеноски**
ОДНОСОТ НА МАКЕДОНИСТИТЕ ОД 19 ВЕК
КОН АНТИЧКА МАКЕДОНИЈА
Ranko Mladenoski, Ph.D.
THE POSITION OF 19TH CENTURY
MACEDONIAN REFORMERS ON ANCIENT MACEDONIA 73
- д-р Марија Леонтиќ**
СЕМАНТИКАТА НА ТУРСКИОТ СУФИКС
-џи/-чи /-CI/ (-c1, -c1, -cu, -cū, -ç1, -ç1, -çu, -çü)
ВО ТУРСКИОТ И ВО МАКЕДОНСКИОТ ЈАЗИК
Marija Leontic, Ph. D.
THE SEMANTICS OF THE TURKISH SUFFIX
-џи/-чи /-CI /(-c1,-c1,-cu,-cū,-ç1,-ç1,-çu,-çü)
IN THE TURKISH AND IN THE MACEDONIAN LANGUAGE 83
- д-р Луси Караниколова-Чочоровска**
ЗА ТРАДИЦИЈАТА И МЕНТАЛИТЕТОТ ВО РОМАНОТ
„ЗОНА ЗАМФИРОВА“ ОД СТЕВАН СРЕМАЦ
Lusi Karanikolova-Chochorovska, Phd
ON THE TRADITION AND MENTALITY IN THE NOVEL
„ZONA ZAMFIROVA“ BY STEVAN SREMAC 93
- доц. д-р Махмут Челик**
ЖИВОТНОТО ДЕЛО НА ШУКРИ РАМО (1918-1988)
Mahmut Celik, PhD
THE LIFEWORK OF THE WRITER SHUKRI RAMO 103
- м-р Марија Крстева**
ГЛОБАЛИЗАЦИЈАТА ДЕНЕС – ДАЛИ „ЛОКАЛНОТО“ Е НОВОТО „ГЛОБАЛНО“?
Marija Krteva, MA
IS THE “LOCAL” THE NEW “GLOBAL”? 109
- д-р Марија Кусевска**
СТЕКНУВАЊЕ ПРАГМАТИЧКА КОМПЕТЕНЦИЈА
Marija Kusevska, PhD
DEVELOPING PRAGMATIC COMPETENCE 113

- м-р Марија Тодорова**
м-р Весна Коцева
АНКЕТАТА КАКО МЕТОД ЗА НАУЧНО ИСТРАЖУВАЊЕ
Marija Todorova, M.A.
Vesna Koceva, M.A.
SURVEY AS A SCIENTIFIC RESEARCH METHOD121
- Моника Ценова**
УПОТРЕБАТА НА КОНЦЕПТУАЛНАТА МЕТАФОРА КАКО ПРОМОТОР НА
ВЕСТИ ВО НАСЛОВИТЕ НА МАКЕДОНСКИТЕ И АМЕРИКАНСКИТЕ ВЕСНИЦИ
Monika Cenova
THE USE OF CONCEPTUAL METAPHOR AS A NEWS STORY PROMOTER IN
MACEDONIAN AND AMERICAN NEWSPAPER HEADLINES131
- м-р Надица Маркоска**
ЛЕКСИКАТА ВО ФУДБАЛОТ ВО ИТАЛИЈАНСКИОТ ЈАЗИК
Nadica Markoska, M.A.
FOOTBALL LEXICON OF ITALIAN LANGUAGE139
- м-р Наталија Поп Зариева**
ФИКЦИЈА ИЛИ РЕАЛНОСТ: ПОПУЛАРНАТА КУЛТУРА НА 21 ВЕК И
ПОСТМОДЕРНАТА ЛИТЕРАТУРА
Natalija Pop Zarieva, M.A.
FICTION OR REALITY: POPULAR CULTURE OF 21st CENTURY AND
POSTMODERN LITERATURE149
- д-р Нина Даскаловска**
д-р Билјана Ивановска
РАЗВИВАЊЕ НА ВЕШТИНИТЕ НА ЧИТАЊЕ
Nina Daskalovska, Ph.D.
Biljana Ivanovska, Ph.D.
DEVELOPING READING SKILLS155
- доц. д-р Марија Емилија Кукубајска**
Фросина Јованова
ИНТЕРДИСЦИПЛИНАРНА СПОРЕДБА: АМЕРИКАНСКАТА
БИТ КУЛТУРА СОЦИЈАЛНО АКТИВИРАНА ОД ПОСТМОДЕРНИЗМОТ
Marija Emilija Kukubajska, PhD
Frosina Jovanova
INTERDISCIPLINARY COMPARISON: THE AMERICAN BEAT CULTURE
SOCIAALLY ACTIVATED BY POST-MODERNISM161
- проф. д-р Виолета Димова**
Габриела Николовска
ЕТИЧКИТЕ ВРЕДНОСТИ ВО БАЈКИТЕ ОД БРАЌАТА ГРИМ
Violeta Dimova, Ph.D.
Gabriela Nikolovska
ETHICAL VALUES IN THE GRIMM BROTHERS' FAIRY TALES173

- проф. д-р Димова Виолета**
Гордана Николовска
ВТОР СТРАНСКИ ЈАЗИК ВО СОВРЕМЕНОТО ОБРАЗОВАНИЕ – АСПЕКТИ И
УСЛОВИ ЗА НЕГОВО ИЗУЧУВАЊЕ
Ph.D. Dimova Violeta
Gordana Nikolovska
SECOND FOREIGN LANGUAGE IN CONTEMPORARY EDUCATION:
ASPECTS AND CONDITIONS FOR ITS ACQUISITION 179
- м-р Драгана Кузмановска**
м-р Биљана Петковска
Весна Ничева
УСПЕШЕН ТРАНСФЕР НА ПОГОВОРКИТЕ И
ПОСЛОВИЦИТЕ ОД ЕДЕН ВО ДРУГ ЈАЗИК
M.A. Dragana Kuzmanovska
M.A. Biljana Petkovska
Vesna Nicheva
SUCCESSFUL TRANSFER OF PROVERBS AND SAYINGS
FROM ONE LANGUAGE INTO ANOTHER 183
- м-р Јована Караникиќ**
ИМИЊАТА ОД СТРАНСКО ПОТЕКЛО КАКО КУЛТУРНИ РЕФЕРЕНЦИ ПРИ
ПРЕВОД НА КНИЖЕВНИ ТЕКСТОВИ
Jovana Karanikik, MA
THE NAMES OF FOREIGN ORIGIN AS CULTURAL REFERENCES IN THE
TRANSLATION OF LITERARY TEXTS 191
- м-р Снежана Кирова**
КАКОВ НАСТАВНИК ВСУШНОСТ САКАМЕ
Snezana Kirova
WHAT KIND OF A TEACHER DO WE ACTUALLY WANT 201
- м-р Татјана Уланска**
м-р Весна Коцева
ПРОФИЛОТ НА ИДНИОТ ПРЕВЕДУВАЧ И ТОЛКУВАЧ ВО ПРЕСРЕТ
НА ВЛЕЗОТ НА МАКЕДОНИЈА ВО ЕУ
Tatjana Ulanska, M.A.
Vesna Koceva, M.A.
THE PROFILE OF THE FUTURE TRANSLATOR AND INTERPRETER
IN THE ACCESSION PROCESS OF THE REPUBLIC OF MACEDONIA
IN THE EUROPEAN UNION 207

Стручен труд
Professional paper

ГЛОБАЛИЗАЦИЈАТА ДЕНЕС – ДАЛИ „ЛОКАЛНОТО“ Е НОВОТО „ГЛОБАЛНО“?

м-р Марија Крстева

Апстракт

Целта на оваа анализа е да се проследи растечкото влијание и трендот на глобализацијата денес. Иако глобализацијата како општествен, културен и економски феномен особено беше популаризиран во последните две децении, нејзиниот зародиш е далеку поодамна. Во 60-тите и 70-тите години од минатиот век глобализацијата стана реалност, особено во западниот свет. Тоа е период на зголемена политичка и економска меѓузависност. Настаните надвор започнаа да имаат влијание дома и обратно. Како резултат на тоа и односите меѓу народите и државите станаа зависни од меѓусебното влијание. Глобализацијата до одредена мера е дејствување на далечина. Она што се случува е рапидна компресија на просторот и времето. Познатиот американски писател и новинар Томас Л. Фридман во својата книга „Светот е рамен“ прави сеопшта анализа на историскиот контекст и почнувајќи од моментот кога Колумбо првпат стапнува во *новиот свет*, па до денес, може да се издвојат три главни периоди на глобализација. Секој од овие периоди користи различни инструменти на дејствување што произлегуваат едни од други.

Клучни зборови: *глобализација, порамнувачи, англиски јазик.*

IS THE “LOCAL” THE NEW “GLOBAL”?

Marija Krteva, MA

Abstract

The aim of this analysis is to outline the concept of globalization and its overall impact worldwide. Although globalization as a social, cultural and economic phenomenon has increasingly been popularized over the last two decades, the concept itself can be traced back to a much earlier period. Dating back to the 1960s and 1970s globalization became more of a reality especially between Western states. It is the age of expanding political and economic interdependence. Events abroad started to have impact home and vice versa. Consequently, the relationship between states and people became more

interdependent. Variously though, globalization can be conceived as action at a distance. What is happening is a flashing time-space compression. The American author and journalist, Thomas L. Friedman in his book *The World is Flat* takes the broad historical context, starting from the moment when Columbus first set sail to the New World until today ending up with three main eras of globalization. Each of these periods has different instruments of action each one resulting from the previous one.

Key words: *globalization, flatteners, open-sourcing, out-sourcing, in-sourcing, informing, English language.*

Вовед

Првиот период на глобализацијата започнува со откривањето на американскиот континент во 1492 год., со што се отвора патот меѓу *новиот* и *стариот свет*. Тогаш почнува масовно раздвижување на луѓе и стоки и овој период трае до почетокот на 19 век. Во овој период народите од сите страни на светот ја кроеја глобалната интеграција. Главната идеја на оваа глобализација е местото на одделните држави во светот на можностите и како тие може да влезат во меѓусебна соработка. Вториот период на глобализација го опфаќа периодот од 1800 до 2000 год. со прекинот од Големата депресија и двете светски војни. Овој период означува интеграција на мултинационалните компании. Компаниите излегоа на глобален пазар, предводени од индустриската револуција, односно технолошките откритија во овој период. Во првата половина тоа беа парната машина и железницата додека во втората половина од овој период, тоа се телефонот и телеграфот, персоналниот компјутер, сателитот, оптичките кабли и почетокот на интернетот. Главната карактеристика на оваа глобализација е како компаниите да се интегрираат во глобалната економија и да ги искористат можностите на глобално ниво. Третата глобализација започнува од 2000 година и трае до денес и е ерата на индивидуалната соработка и натпревар на светско ниво.

1. Фактори на глобализацијата

Следствено на придобивките од претходните глобализациски процеси најновиот тип на глобализација е во знакот на софтверот и комуникацијата од секое делче на светот. Овој процес е зародишот на сосема нов развој на човековиот живот.

Од друга страна, пак, она што дополнително ги подгреа промените кон крајот на 20 век е падот на Берлинскиот ѕид. На тој начин разликите на светската сцена дополнително се намалија. Колапсот на социјализмот и консолидацијата на капитализмот на светско ниво го стави процесот на глобализација во центарот на академските и јавните дискусии во светот.

2. „Порамнувачи“

Материјалниот аспект на глобализацијата се состои од точно одредената трговската размена и движењето на луѓето на глобално ниво. Физичките олеснувачи на процесот како транспортот и банкарскиот систем, потоа нормативните, како трговските правила и симболичките како англискиот јазик, како *lingua franca* денес се главните чинители на глобалните процеси (Friedman 2005). Средствата за комуникација ја осигуруваат глобалната поврзаност на секое ниво и во секое поле. Во таа смисла и Фридман издвојува неколку такви „порамнувачи“, како на пример процесот на *opensourcing* или самоорганизација на одредени групи. Групите вклучуваат илјадници членови насекаде во светот што се здружуваат и изработуваат секаков вид на софтвер од најнови оперативни системи до нивни сопствени речници. Ваквите компјутерски генијалци го прават тоа на доброволна база водени од желбата да направат нешто пософистицирано од претходното. Нивните трудови може бесплатно да се преземат и да се користат од сите корисници на интернет. Има два типа креации на ваквото движење, односно интелектуални и слободни софтверски креации. Припадниците на првата група најправин започнаа со меѓусебна соработка на научно ниво изнесувајќи ги нивните научни достигнувања и трудови. Еден таков проект е Википедија, најголемата онлајн енциклопедија. Припадниците на втората група, пак, се компјутерски ентузијастички како оние од компанијата Апачи што им овозможува на сите насекаде во светот слободно да преземаат софтвер и да креираат веб-страници. Друг таков „порамнувач“ е таканаречениот *outsourcing* (Friedman 2005). Овој „порамнувач“, всушност, не го прави светот рамно поле, туку го „смалува“. Многу земји стануваат дел од едно семејство каде што компаниите се рамноправни играчи на една иста сцена иако поставени на голема географска далечина. Таков е примерот со индиската Силиконска долина, Бангалоре. Таму постојано изникнуваат највисоко софистицирани компании од типот на тие во американската Силиконска долина и вработуваат голем број индиски граѓани. Разликата е во тоа што Индијците иако живеат во Индија ја вршат истата работа како, на пример, нивните американски колеги за истата компанија. Компаниите од најразлични профили ја приспособуваат својата работа со помош на електронската комуникација и високообразовниот дел од популацијата насекаде од светот за да го прошират својот бизнис, а да ја намалат потрошувачката. Така на пример, од составувањето на делови за најразлични машини до давањето докторски услуги и консултации се врши во еден систем и еден круг. Следниот „порамнувач“ се однесува на „*insourcing*“ или вршење на секоја одделна услуга од типот на праќање, купување, поправка и примање на различна стока (Friedman 2005). Светот изгледа помал кога секоја од овие операции се врши одделно и брзо. Следен е „*informing*“ (Friedman, 2005) или едно од најглавните средства за развојот

на процесот на глобализацијата. Овој „порамнувач“ му овозможува достап до информации на секого и секаде. Најновите таканаречени “гаџети”, дигитални, мобилни, персонални и виртуелни во буквална смисла владеат со светот, а луѓето сè повеќе и повеќе зависат од нив.

3. Глобализацијата и англискиот јазик

Економијата и културата се неразделно поврзани. Културата во голема мера влијае на економските врски меѓу државите, а таа е првиот сегмент од општествениот живот ставен на тестот на глобализацијата. Американизацијата е културен концепт на глобализацијата и дополнително влијае на „порамнувањето“ на светот. Во таа смисла „кокаколонијацијата“ и „мекдоналдизацијата“ се примери за ширењето на американската култура на глобално ниво (Giorcelli, Chrisitna; Kroes, Rob). Истовремено, јазикот како најважно културно обележје и средство за комуникација и напредок, исто така, игра клучна улога во процесот на глобализација. Денес постојат околу 6.000 различни јазици во светот, а како средство за комуникација луѓето постојано бараат заеднички јазик за да може да се разберат. Во минатото тоа било со *lingua franca* како заеднички јазик за различни цели, најчесто трговија. Денеска англискиот јазик е симбол за масовната комуникација во светот. Како прв официјален или јазик со специјален статус англискиот јазик останува најраспространетиот јазик на планетата во меѓународната комуникација, односно само кинескиот го зборуваат поголем број говорители.

4. Заклучок

Така како што откривањето на печатарската машина од страна на Јохан Гутенберг засекогаш го промени светот, така и денешниот технолошки развој навлезе во секое катче на планетата. Затоа луѓето, односно светските лидери треба одвреме-навреме да застанат и да погледнат во која насока се движи „глобалното село“.

Библиографија:

1. Friedman, Thomas L., *The World is Flat, A Brief History of the twenty-first century*, 2005, Farrar, Straus and Gieroux, New York
2. *Living with America*, Ed. Giorcelli, Chrisitna; Kroes, Rob (p.5). 1997, VU University Press, Amsterdam
3. *The Global Transformations Reader, An Introduction to the Globalization Debate*, 2.Ed. Held, David., McGrew, Antony. 2003, Polity Press in association with Blackwell Publishing Ltd., Cambridge
4. *Световен Атлас Енциклопедија*, 2008, Книгонамя ЕООД, Софија
http://www.fpvvmv.umb.sk/fpvvmv_www/phprs/storage/File/ksp/GLUN/glob_Waltz_NI.pdf
<http://www.highbeam.com/doc/1G1-61299041.html>
<http://en.wikipedia.org/wiki/Globalization>